

Liturgie zondag 7 oktober 2012, middagdienst 14.30 uur

- Votum en zegengroet
- Zingen: Ps. 116:1,2,3
- Doop **Eke Noni Knot**
  - a. Lezing doopsformulier 1
  - b. Gebed
  - c. Vragen aan de doopouders
  - d. Kinderen komen naar voren
  - e. Zingen: Gez. 124:1,2,3
  - f. Bediening van de doop
  - g. Zingen: Gez. 124:4,5 (gemeente staat)
  - h. Opwekking aan de gemeente (gemeente staat)
  - i. Dankgebed
- Schriftlezing: Jesaja 45:1-8 en 18-25
- Zingen: Lb. 1:1,2,3,4
- Tekst: Zondag 34b (vr/antw. 94,95)
- Lied: **God kent jou vanaf het begin**
- Preek
- Zingen: Ps. 115:1,2,6
- Apostolische Geloofsbelijdenis
- Zingen: Gez. 107:1,4
- Gebed
- Collecte
- Slotzang: Lb. 21:1,3,7
- Zegen

Preek

Thema: God zegt: Ik ben de HEER en er is geen ander.

- Geen andere god
- Geen andere redder

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, gasten, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. God kent jou

*'God kent jou
vanaf het begin
helemaal van buiten
en van binnenin.'*

Dat hebben we net gezongen. Voor Eke, hoewel zij dat niet gehoord heeft en het nog niet begrijpt. Maar toch: 'Eke Noni Knot, God kent jou vanaf het begin.' We zongen het met en voor de andere kinderen. Voor Thomas, Luuk en alle kinderen in de kerk. 'God kent jullie'. Op 'De Wierde' in Winsum gaat het daar ook over. God heeft jou gemaakt en jou het leven gegeven. En daarom kent God jou. Hij weet precies wie je bent.

In Gezang 124 – het lied dat we rond de doop van Eke zongen – staat hetzelfde.

*"God wil met jou verbonden zijn.
Hij is nabij waar je ook bent,
omdat Hij je bij name kent."*

'God kent jou.' Dat zongen we ook tegen elkaar als jongeren en volwassenen. Of je nu bij de kerk hoort of niet. God weet wie je bent. Dat is niet bedreigend, alsof God altijd met een vergrootglas of een zaklantaarn naar jouw leven loopt te kijken en te speuren.

God kent jou. Dat is vol liefde, omdat je als mens kostbaar voor Hem bent. God is de eerste. Hij is jouw maker. Hij is jouw Vader, die jou het leven heeft gegeven en die zeer betrokken is op jouw bestaan.

God kent jou. Ik wil dat even spiegelen en er een vraag aan vast koppelen: God kent jou; ken jij God?

Dat is een vraag die de Bijbel mij stelt en ieder van ons. 'Ken jij God?'

Misschien stellen de mensen om jou heen je die vraag ook wel. Ze klinkt in elk geval in onze wereld waar kerk en geloof sterk gereduceerd zijn en naar de rand van de samenleving gedrongen. Een samenleving waar religie in zijn algemeenheid toch nog – of weer – veel belangstelling heeft. Waar religie in oneindig veel vormen aanwezig is en zich aandient.

Er klinkt wel een andere wezenlijke vraag mee: Kun je God wel kennen? En hoe dan? Wat bedoel je als je 'God' noemt en benoemt? Wie bedoel je: de God van de Bijbel, de Vader van Jezus Christus? Of iets of iemand anders, waar je je vertrouwen op stelt?

Al met al komen we als christenen voor de vraag te staan: Is ons christelijk geloof wel houdbaar?

Wie zegt mij, dat de HEER de enige ware God is en Jezus Christus de enige redder? "Ik," zegt God de HEER zelf. "Ik ben de HEER, uw God."

Dat is niet eens een antwoord op onze vragen. Maar een woord dat aan onze vragen vooraf gaat. Het is het eerste woord van God, dat vervolgens wel onze vragen van een antwoord voorziet. Om te geloven. Actueel en houdbaar

God zegt: Ik ben de HEER en er is geen ander.

Geen andere god en geen andere redder.

2. Geen andere God

De wereld van Mozes en Israël was minstens zo religieus als de onze. Misschien nog wel veel heftiger. God bevrijdde Israël uit zo'n heidens godsdienstige samenleving: Egypte met zijn goden en tempels, met de Nijl die als een vruchtbaarheid brengende god werd vereerd. En de farao's waren zo ongeveer goden in mensengestalte.

Dat was Israëls achterland. In hun voorland, Kanaän, was het bepaald niet anders of beter. Kanaän was bij God berucht om zijn vele goden en zijn ergerlijke afgodendienst met alle smerigheid die daarbij hoorde.

God de HEER spreekt zijn eerste woord – het eerste van de Tien Woorden – met het oog op zo'n situatie en samenleving. Israël leeft in zo'n wereld en komt ook na de uittocht in een dergelijke samenleving terecht.

Je zou het een risicovolle onderneming van God kunnen noemen om zijn volk naar zo'n afgodisch land te brengen. God kent immers de vatbaarheid van Israël voor de dienst aan andere goden. Het vertrouwen van Israël op de HEER, hun Redder, staat geweldig onder druk. Wat God doet is zo weinig zichtbaar en tastbaar. Nee, dan die andere goden. Daar kun je wat mee tenminste.

De woestijntijd is voor Israël een relatief veilige periode. Ondanks het gemopper op God. Ze zijn daar dicht bij de HEER. De cultuur van Egypte hebben ze achter zich gelaten. En de cultus van Kanaän is nog niet in beeld.

Toch dragen de Israëlieten in hun hart de afgoden mee. Weggestopt in de schuilhoeken misschien, onbewust en bewust. We dragen het heimelijk in ons hart om, ondanks onze vrome buitenkant.

Het hart van een mens is een werkplaats, waar vele afgoden gefabriceerd worden, schijnt Calvijn gezegd te hebben.

Maar God kent jou. Hij kent ook het hart van mensen, mijn hart, jouw hart. En wat daar speelt en spookt aan gespuis. God kent het achterland en het voorland van zijn volk. En Hij gaat spreken met het oog daarop.

Eerst presenteert Hij zichzelf, zegt Hij wie Hij is. "Ik ben de HEER, uw God..."

God heeft het eerste woord. Hij neemt het eerste woord. Altijd. Bij Abraham al, bijvoorbeeld.

"Toen Abram negenennegentig jaar was, verscheen de HEER aan hem en zei: 'Ik ben God, de Ontzagwekkende. Leef in verbondenheid met mij, leid een onberispelijk leven. Ik wil met jou een verbond aangaan en ik zal je veel, heel veel nakomelingen geven.'" (Gen. 17:1,2)

Ik ben God... Let op!

Dat kan alleen God de HEER zeggen. Hij is de enige God die spreekt.

Afgoden hebben een mond, maar zeggen geen 'Boe' of 'Bah'. Hooguit leggen de priesters of profeten hun god woorden in de mond. Zogenaamde openbaringen, uit een schimmige wereld. Eigen bedenkzels en interpretaties met goddelijke lading en autoriteit bedekt. Waarmee ze de aanbidders aan zich en hun godsdienst binden. Er moet natuurlijk wel het een en ander tegenover staan. Aan offers, aan vermaak, aan overgeleverde vruchtbaarheid en erotiek bijvoorbeeld. Voor wat hoort wat, nietwaar.

"Ik ben de HEER, uw God." Dat 'Ik' van God staat tegenover het 'ik' van de mens. Hij is zijn eigen afgod. "Ik ben een god in het diepst van mijn gedachten," sprak een Nederlandse dichter aan het einde van de 19^e eeuw.

Dat is de grootste en de gevaarlijkste afgod: 'Ik'. "Ik ben de mens, die ....." Alles moet zich voor mij buigen en ieder moet het liefst naar mijn pijpen dansen. Als ik het maar goed heb, als ik mij maar vermaak.

Dat is de afgod van de hoogmoed. Dat fluisterde de slang de mens al in: "Je zult als God zijn. Je zult een god zijn. Niet alleen in het diepst van jouw gedachten, maar ook in je presentatie. Onafhankelijk van God, die je heeft gemaakt."

Die 'Ik' weet zijn plaats niet meer en zet zichzelf op de troon. Dat kan in verschillende varianten.

Afgoden verschieten soms van kleur, nemen andere namen aan of gaan anoniem. Maar ze duiken steeds weer op en verloochenen hun aard niet. Omdat de oude mens dezelfde blijft. Tenzij Hij door God bekeerd wordt en versierd met een nieuw leven. Het hart van de mens blijft een afgodenfabriek, die uiteindelijk niets nieuws weet voort te brengen. De oude productielijn blijft zijn goden en godjes afleveren.

"Ik ben de Heer, uw God..." Zegt Hij tegen zijn volk Israël. "Uw God." De Heer heeft Zich aan zijn volk verbonden, heeft zijn volk aan Zich verbonden. Uw God. Een andere god bestaat niet voor jullie en mag er voor jullie niet bestaan.

Dat is de belofte van de Heer in het verbond. Dat is ook zijn claim in dat verbond. Het verbond is immers een liefdesrelatie op initiatief van de Heer, gecreëerd door de Heer. En sindsdien bestaat het tussen de Heer en zijn volk.

De Tien Woorden van God zijn geen wetboek van strafrecht. Ook geen huishoudelijk reglement met bepaling zus en bepaling zo. Ze horen bij Gods liefdesverklaring. Dat bepaalt taal en toon van de wet.

De HEER zegt: "Nu je helemaal van mij bent, zul je toch niet meer... Je zult me toch geen andere goden gaan dienen. Je zult die afschuwelijke werkelijkheden toch niet in je leven toelaten, mijn volk. Je zult je toch niet van mij afkeren. Dat past niet bij mij. Dat past niet bij ons in mijn verbond met jou, mijn huwelijk."

"Ik ben de HEER, uw God..." Het *z*ál toch niet zo zijn dat – en het *m*ág niet zo zijn dat je *"in plaats van de enige ware God, die zich in zijn Woord geopenbaard heeft, of naast Hem iets anders verzint of hebt waarop de mens zijn vertrouwen stelt."*

"Ik wil," zegt de HEER, "dat je mij alleen vertrouwt. Dat je alleen mij met heel je hart liefhebt. Dat is het enige dat Ik van je vraag. Dat mag toch?"

3. Cyrus

God kent jou. Ken jij God? Als ik goed zie, is dat punt ook aan de orde in het bijbelgedeelte dat we vanmiddag hebben gelezen. Een moeilijk stuk, dat besef ik. Niet alleen voor de gasten in ons midden, maar voor ons allemaal. Zoals ook die vragen en antwoorden uit de catechismus moeilijke stukken zijn, met moeilijke taal. God kent jou. Ken jij God? Dat zegt de profetie over Cyrus en tegen hem.

Cyrus of Kores is de machtige koning van het Perzische Rijk. Hij heeft Babel verslagen. Hij is koning van een regionale grootmacht, die het hele Midden-Oosten besloeg. Van Turkije tot en met Irak en Iran, en delen van Saoedi-Arabië. Van de Kaukasus tot aan Egypte.

Cyrus is ook de koning, die aan de Joodse ballingen in Babel en omstreken de vrijheid geeft om weer terug te gaan naar het beloofde land.

God de HEER kent deze Cyrus. Hij noemt hem zelfs 'mijn gezalfde'. Hij heeft hem bij zijn naam geroepen om te doen wat God van plan is: zijn volk weer bevrijden uit de macht van slavernij, Babel deze keer.

Maar Cyrus heeft daar geen weet van. Hij kent de God van Israël niet. Hooguit van naam. God zegt:

*"Omwille van mijn dienaar Jakob,
van Israël, dat ik heb uitgekozen,
heb ik je bij je naam geroepen
en je met een erenaam getooid,
ofschoon je me niet kende.*

*Ik ben de HEER, er is geen ander,
buiten mij is er geen god.
Ik heb je omgord met wapens,
ofschoon je me niet kende."* (Jes. 45:4,5)

Cyrus moet het weten – en Gods volk krijgt het in elk geval te horen – : *"Ik ben de HEER, er is geen ander; buiten Mij is er geen god."*

De wereld van Cyrus en het Perzische Rijk was ook barstensvol godsdienstigheid en afgoden. Cyrus, de Pers, zal zijn goden hebben gediend en geraadpleegd voor zijn politieke en militaire operaties.

Maar er is geen andere God dan de Heer, de Schepper van hemel en aarde, de Schepper van licht en duisternis. Van alles in de wereld. "Ik ben het. Ik ben de HEER... Ik de HEER doe dit alles."

Hij zegt het zelf. Dus is het zo. Hier is niet aan te tornen.

Oké, het staat dwars op onze ervaring. En de vragen van vandaag zijn ook onze vragen. Ken jij God? Kunnen wij God wel kennen? En hoe dan? Of is Hij verborgen? Luisteren naar wat God zelf zegt. Dat is het eerste. Dat is de goede basishouding. God heeft het eerste woord.

Om Hem en in Hem is uw geloof houdbaar, ondanks alle vragen en verzoeken van vandaag. God is te vertrouwen.

"Ik ben de HEER en er is geen ander." Wat zich ook als god aandient en aan ons opdringt. Wat wij in onze argeloosheid of welbewust ook als dingen produceren, waarop wij ons vertrouwen stellen.

Geen andere god.

4. Geen andere redder

"Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd."

Dat is Gods eerste woord bij de Tien Woorden.

Wat moet dat machtig geklonken hebben, die eerste keer vanaf een rokende en bevende berg Sinai. We lazen het twee weken geleden in Exodus 19 en 20.

Deze woorden zetten Israël ook neer in hun werkelijkheid. Een bevrijd volk zijn ze.

Ze hebben het slavenhuis achter zich mogen laten, door de kracht van de HEER.

De HEER presenteert zichzelf aan zijn volk als redder, als bevrijder. Zo heeft Hij zich

bewezen in de maanden en jaren die voorbij gegaan zijn. Het is dan zo'n drie

maanden na de uittocht. En ze hebben de doortocht door de Rietzee meegemaakt.

Waar de Heer afrekende met farao en zijn leger en feitelijk ook met de goden van

Egypte. Dat kan niet anders.

Israël heeft dat allemaal meegemaakt. Zo wil God zich ook aan hen laten kennen. Hij

is redder zonder meer. Redder van zijn volk en voor zijn volk; anders niet.

Dat zegt de HEER ook in Jesaja 45. En de volkeren komen tot die erkenning:

"Voorwaar, u bent een God die zich verborgen houdt, de God van Israël, die redding brengt." (Jes. 45:15)

Een merkwaardig woord, vinden we wellicht. Maar het is een geestdriftige en

overtuigde belijdenis van de profeet, van de gelovigen, van het volk van God. Met

kracht uitgesproken. Een woord ook van de volken die zien wat God met Israël doet.

"U bent een God die zich verborgen houdt, de God van Israël." Belijdt de profeet, belijden wij mee.

Dat betekent niet dat de HEER in het verborgene spreekt. Dat zegt Hij zelf in vers 19:

"Ik heb niet in het verborgene gesproken, ergens in een duister oord."

Dat is anders dan bij de afgodendienst. Daar is het altijd mysterieus, orakels, die niet te controleren zijn. Woorden uit het duister. Zo is de Heer niet. Zo spreekt Hij niet.

Hij zoekt de openbaarheid. Hij spreekt tenminste.

Maar God is niet zichtbaar met ons blote oog. Hij werkt op de achtergrond, terwijl zijn hand toch in alles is. Maar wat God doet is niet met het menselijke verstand te doorgronden.

Kijk naar Cyrus, Gods gezalfde. Hij kent de HEER niet. Maar toch wordt hij door God

bestuurd om Israël vrij te laten. God werkt verborgen in de hemel en vanuit de

hemel. Onzichtbaar, maar niet minder werkelijk. Als je er maar ogen voor hebt.

Geloofsogen, geopend door de Geest en het woord van God.

De HEER is present en werkt present. Net als de Heer Jezus, die gezegd heeft: *"ik*

ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld." (Mat. 28:20) Toch

ging Hij naar de hemel en een wolk onttrok Hem aan de ogen van de leerlingen. Zij

zagen Hem niet meer. Maar Hij bleef bij hen. Door zijn Heilige Geest, die uitgestort

werd op Pinksteren.

"Voorwaar, u bent een God die zich verborgen houdt, de God van Israël, die redding brengt."

Zijn er meer redders? Ja en nee. Er zijn bij God meer messiassen, meer gezalfden voor Israël. Cyrus is er zo een. Zijns ondanks ook een redder. Noem Mozes, een verlosser.

Maar de Heer, de God van Israël is: 'Redder. Zonder meer. Redder zonder weerga. Redder is de God van Israël.

"Redder bent U, HEER," belijden wij.

Redder voor Israël.

Redder voor ieder die gelooft.

Redder voor de mensheid in Jezus Christus.

Redder is Hij voor u, gemeente. Voor u allen hier in de kerk.

Er is geen ander.

Bij Jezus Christus komen we uit, onze Redder, God en Heiland.

Van Hem zegt de apostel Petrus voor de Hoge Raad:

"Jezus is de steen die door u, de bouwlieden, vol verachting is weggeworpen, maar die nu de hoeksteen geworden is. Door niemand anders kunnen wij worden gered, want zijn naam is de enige op aarde die de mens redding biedt." (Hand. 4:11,12)

In Jezus Christus maakt God zich bekend als Redder van de wereld. Als Heer van de wereld bovendien. In Hem zegt de God nog steeds: "Ik ben de HEER en er is geen ander. Buiten mij is er geen God, geen Redder."

Jezus zegt tot zeven keer toe zeggen in het Johannesevangelie: "Ik ben ..... het licht van de wereld, de goede herder, het brood van het leven....." En nog meer.

Dat zegt Hij en kan Hij zeggen, omdat Hij één is met de Vader. Eén God, samen met de Heilige Geest.

Dit zegt de HEER.

Uw geloof in deze God is houdbaar tot in eeuwigheid, ook al wordt het vandaag sterk aangevochten. Hij wil het versterken, op kracht brengen en op kracht houden door woord, doop en heilig avondmaal. Zichtbaar gemaakt evangelie: "Ik ben de Heer, uw God. Ik uw Redder.

Er is geen ander. Geen god, geen redder. Heb dan ook geen andere goden voor zijn aangezicht. Het hoeft niet en het mag ook niet. Want zegt God:

"Ik ben de HEER, uw God."

Leef dan *"in afwachting van het geluk waarop wij hopen: de verschijning van de majesteit van de grote God en van onze redder Jezus Christus."* (Titus 2:13)

Amen.